

SEBASTIÀ PORTELL

LES ALTURES

Empúries

narrativa

Sebastià Portell

Les altures

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: setembre del 2022

© Sebastià Portell, 2022
Drets d'edició negociats a través d'Asterisc Agents

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

L'elaboració d'aquesta obra ha estat possible gràcies a un
ajut a la creació de la Institució de les Lletres Catalanes
i a una de les Beques Premis Barcelona 2020 de
l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB).

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament de
Barcelona

Fotocomposició: Realització Planeta

DIPÒSIT LEGAL: B. 12.054-2022

ISBN: 978-84-18833-51-9

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com;

91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

TAULA

Nu masculí.	11
Mainadera	51
Ismael Smith vestit de torero	91
Retrat de la mare de l'artista	129
La pureza	181
Personatge literari	225
Màscara	269
<i>Endreces.</i>	275

NU MASCULÍ

Irvington, Nova York, 1962

—Que se l'emportin!

Peggy Williams havia arribat a la piscina amb el seu marit Harry i el seu net Jeremy Junior poc després de les cinc, quan el sol d'agost ja no tocava tan de ple. Havien deixat les seves pertinences a l'armariet que tenien llogat amb els Moore, s'havien untat de crema bronzejadora i s'havien ajagut a les hamaques de sempre, com sempre: prop del carretó dels gelats. A Peggy la complaïa, la imatge de la jove somrient que despatxava gelats. Duia els cabells recollits sota una gorra i omplia amb cura les terrines de boles de tonalitats pastel; aquells colors transportaven Peggy a un lloc feliç semblant a la infantesa. Al cap i a la fi, li agradava pensar que a Irvington hi havia costums que no canviarien mai, i això abraçava des dels detalls que podien semblar nimis, com l'hamaca on prenien el sol o el lloc on cada família s'havia d'asseure a l'església, fins als aspectes més fonamentals. El Matrimoni. La Família. El Consell Parroquial. La Nació. Per a Peggy Williams hi havia paraules que no només s'havien d'escriure en majúscula, sinó que també s'hi havien de pensar. Conceptes d'ordre. Els va-

lors de la bona gent. Els que ella i Harry, com a bons estatunidencs, havien heretat i havien mirat de llegar a en Jeremy, el seu fill. També a la seva nora, Mallory, una noieta de Nova Jersey que no els havia donat gaires problemes tot i no tenir un bon pedigrí. I, és clar, a l'hereu: Jeremy Júnior, el seu reietó, el seu únic net que, quan l'hi preguntaven, deia que tenia «quatre anys i mig, gairebé cinc».

—He dit que se l'emportin, Harry! —cridava Peggy, fora de si.

Als seus seixanta-tres anys, Peggy Williams havia après que tenir plans era important. Com s'havia acostumat, també, a resignar-se davant les sorpreses. Aquella tarda d'agost, però, l'inesperat va posar-se damunt seu com un núvol de tempesta. La va pertorbar molt més que aquella incomoditat de quan algú envaïa per error al seu carril d'aigua mentre practicava l'estil papallona o el crol. No sabia què fer, no sabia com respondre; cridava, només.

El primer cop que va tenir notícia dels Smith corrien els anys quaranta i l'entranyable senyor Tanenbaum s'acabava de morir. La casa se li havia fet gran, sobretot des que havia enviudat. Amb els Tanenbaum, Peggy i Harry havien tingut la relació que s'esperava que tinguessin dos matrimonis d'edats diferents que viuen l'un davant de l'altre en un barri residencial, amb grans jardins i barres altes, sempre obertes; no tancar-les era la seva manera de dir que es refiaven del proïsme. S'enviaven postals de

vacances, es feien algun obsequi per Nadal i fins i tot, els últims anys, havien gosat convidar el senyor Tanenbaum al dinar del Dia d'Acció de Gràcies, conscients que no tenia ningú més amb qui celebrar-lo. Hi havia anat i, fetes les postres, els havia deixat tranquils. Era per gestos com aquell, pel seu caràcter afable i respectuós, d'autèntic veterà de guerra, que Peggy sabia que quan es morís el trobaria a faltar. Quan va veure l'agent de la propietat immobiliària que clavava a la gespa el cartell que posava en venda la casa dels Tanenbaum, Peggy Williams no va poder evitar sentir un sotrac al cor.

—Però si el cos encara deu ser calent! —va bramar desconsolada, mentre guaitava per la finestra de la cuina. La notícia de la venda de la casa l'agafava amb els rulls sobre la testa.

—El seu cos és dins la tomba, Margaret, vam enterrar-lo dimarts passat —li va respondre Harry. Perquè quan el seu marit volia remarcar alguna cosa, quan volia que el que deia sonés amb un cert aire de solemnitat, Harry abandonava l'afectuós «Peggy» i optava per dir-li el seu nom de fonts. Això provocava en ella una sensació propera a la que viuen les cries de gat quan la mare els agafa, amb els ullals, per la pell del clatell: era com tornar petita.

—És injust!

No va servir de res que Harry mirés de fer-li entendre que el senyor Tanenbaum, en vida, ja s'havia ocupat de donar la casa a un nebot llunyà i multimilionari que vivia a Nova Jersey, i que segurament aquest nebot no en volia saber res. Restaurar el casalot familiar li hauria costat una fortuna, que segurament tenia, sí, però que

no estava disposat a invertir en els records d'un vell xaruc que no hi seria per admirar-ho. Així ho va dir Harry, textualment. Davant d'aquest raonament, que d'altra banda tenia tot el sentit del món en els temps que corrien, Peggy Williams va esclatar en plors. Plorava pel senyor Tanenbaum i també per la seva dona, plorava davant la idea que existís el més enllà i això els permetés veure què en feia, el seu nebot, el fill d'una cosina llunyana o de ves a saber qui, amb la casa on havien passat els millors i més respectables anys de la seva vida. El que Peggy Williams no podia admetre, però, era que aquelles llàgrimes també eren per Harry i per ella, pel temps que passava sola mentre el seu marit treballava a la ciutat. Havien entrat en la inevitable etapa en què un matrimoni s'adona que ja no fan l'amor, o si més no que ja no el fan junts, ni els interessa. Peggy va passar dies convençuda que plorava la pèrdua d'un veí molt apreciat quan en realitat es planyia per si mateixa. Ella es deia, però: «El senyor Tanenbaum, aquella gentilesa». Passava pel costat de les minyones, la Lucy o la Mary Alice, i el pensament del senyor Tanenbaum, aquell bon cristià, li omplia els ulls de lluentors.

Va ser un dijous. El dijous era el dia que el repartidor de la compra per catàleg recorria els carrers amples i enjardinats d'Irvington, cosa que havia fet durant els últims quinze anys. Es presentava allà tot i les queixes de les minyones, que sempre que Peggy volia comprar alguna cosa els faltava temps per oferir-se a baixar elles mateixes a la ciutat. Eren joves i ella sabia com els encisava estar-se una bona estona al tren, tot vorejant el riu, i anar a passar el dia a Manhattan. Els agradava interpre-

tar, ni que fos per un espai de temps que no arribava a les dues hores, el paper de la noia misteriosa del vagó de darrere. I a qui no, per l'amor de Déu? Tot i tenir-les ben allixonades en aquest sentit, Peggy estava segura que allà les esperava algú. Homenots. Mascles que l'únic que buscaven era pit i cuixa, i ves a saber quines barbaritats els devien dir, quines proposicions deshonestes els devien fer, quan les veien passar amb aquelles faldilles tan curtes d'una cantonada de Washington Square a l'altra. No feia tants anys que ella també havia estat jove, però ni tan sols aquelles ganes encomanadisses de veure món que tenien les minyones no la podien fer renunciar al plaer i a la comoditat de la compra per catàleg. La Lucy i la Mary Alice podien esperar a anar a ciutat per les ocasions més especials: el dia de permís, funerals, una emergència. La resta, a Irvington. Les tenien per això.

Era, doncs, un dijous; no més tard de les dotze del migdia. Peggy va sentir els lladrucs de Daisy segona, la seva gosseta d'aigües. Això la va sobtar, perquè Daisy segona només lladrava a les hores que estava acostumada a sortir a passejar i quan tocava donar-li menjar. Peggy es trobava enmig de la sala amb una gerra de llimonada amb sucre a la mà, perquè Sally Moore li havia dit que això ajudava a eliminar líquids, com menjar carxofes o api tallat en rodanxes primes. Va acostar-se a la finestra de la cuina per saber de què es tractava i aquell cop, en comptes de plorar davant l'anunci clavat a la gespa del difunt i encantador senyor Tanenbaum —el senyor Tanenbaum i la seva honradesa... era tan humil, el senyor Tanenbaum...—, Peggy va veure que algú havia aparcat un cotxe a l'altra banda del carrer.

Era una dona gran, d'edat indefinida. Tenia la pell més aviat fosca i els cabells blancs, recollits en un monyo al clatell. Una senyora de fer feines, potser? La minyona d'algun veí nou? Peggy ho va descartar a l'instant: duia unes joies daurades i ampulloses, detectables fins i tot des dels vint metres que les separaven en aquell moment. A més, entre els lladrucs incessants de Daisy segona, Peggy es va adonar que la senyora donava ordres a un xofer.

Li va faltar temps per sortir a saludar-la.

—Oh, bon dia —va deixar anar fingint cortesia, encara amb el pitxer a la mà. Va sonar més com una pregunta que com una salutació—. Vostè deu venir de la immobiliària, oi? Des que ens va deixar el senyor Tanenbaum que no s'ha presentat ningú, en aquesta casa, i ja ens tenien una mica amoïnats...

—Disculpi —va fer la forastera, amb un accent curiós—, però nosaltres no venim de cap immobiliària. La meva família i jo ens acabem de traslladar aquí. Des d'avui som els seus veïns de davant.

—Viuran a casa del senyor Tanenbaum? —no va poder evitar de preguntar Peggy, horroritzada.

—De fet, la casa del senyor Tanenbaum ara és casa nostra.

Quina gosadia! Daisy, lligada a la caseta, no parava de bordar. Ho feia amb una ràbia que Peggy només va entendre alguns anys després.

—Entri a casa, si vol —es va afanyar a dir, amb veu impostada—. Això ho haurem de celebrar!

La dona es va mirar Peggy de dalt a baix i va dirigir una ullada de gairell al xofer.

—De fet, nosaltres... —va començar, com excusant-

se, però ja era massa tard: Peggy havia decidit que aquell seria el principi d'una llarga i fructuosa amistat i la tenia agafada per la part alta del braç.

Mentre passaven a la sala, Peggy la va tornar a examinar. Era decididament més gran que ella. Duia un vestit que li arribava fins als peus, una mena de bata de color negre amb un estampat de flors grogues i blanques que podrien haver estat el motiu decoratiu d'un joc de cafè d'allò més vulgar. El seu aspecte ho suggeria i ho confirmava el seu accent, tan semblant al de la minyona dels Martin: era, és clar, una matriarca llatina. Una senyorota mudada que per molt senyora que fos ja es notava, que no era d'allà.

Peggy va deixar el pitxer damunt la tauleta i va córrer a la cuina a buscar dos gots.

—Llimonada amb una mica de sucre —va indicar—. En vol?

La dona va fer que sí i Peggy n'hi va abocar, mentre la seva convidada insistia que no comptava de debò visitar-la tan aviat, i que li sabia greu no haver-ho previst amb temps perquè li hauria agradat dur-li alguna cosa, un pastís de poma o de carn o algun detall per a la casa. Quan va haver deixat el pitxer sobre la tauleta, Peggy li va fer un gest com per dir-li que se n'oblidés.

—Margaret Williams, per servir-la —va continuar—. Tot i que les amigues em diuen Peggy. És un plaer saludar-la.

—Mònica Marí Smith, senyora. I el plaer és meu.

I aleshores la senyora Marí Smith va alçar el got, com si brindés, i va fer un xarrup sonor. Peggy la va acompa-

nyar fent el mateix i amb una ganyota que es volia assemblar a un somriure.

—Així que Marí Smith. Mexicana?

—Espanyola —va dir Mònica, i va dubtar—. Bé, de Barcelona.

—De Barcelona, és clar. I té un cognom compost? He sentit a dir que hi ha membres de la noblesa europea que tenen cognoms compostos —va suggerir Peggy.

—Oh, i ara —va riure la dona, que per beure la llimonada posava la boca com un cul de gallina, com si fos te bullent. Semblava que començava a trobar-se més còmoda en aquell atracament a mà armada que havia estat la invitació de Peggy.— Marí i Smith són dos cognoms diferents, allà d'on venim el més comú és tenir-ne dos. Marí era el del meu pare i Smith el de la meva mare, que alhora era el del meu difunt marit, amb qui a més érem cosins.

Peggy Williams no va poder evitar expulsar un bon raig de llimonada pels narius, bona part del qual va anar a petar sobre la seva convidada. Peggy es va aixecar entre disculpes, va anar a buscar el davantal i va començar a torcar-hi la pitrera de la senyora Smith, que naturalment no podria anomenar de cap altra manera que d'aquella, perquè Smith era el cognom del seu difunt espòs i així s'estilava a les famílies americanes de bé.

—No es preocupi gens ni mica. Ja me'n faig càrrec, que sona... complex. —La senyora Smith parlava com si res de tot allò no hagués passat.— No s'amoïni, de debò. I he de dir-li que això de ser cosins amb el meu marit no és ben bé el que sembla. Érem cosins de lluny, ja no sabria dir-li de quin grau, i els nens han sortit tots més o menys bé.

La senyora Smith va esclatar en una riallada que volia ser encomanadissa. No ho va ser. Peggy havia sentit a parlar de pocs casos d'endogàmia tan flagrants com aquell. Atemptava, com a mínim, contra deu o dotze normes del bon gust. «Ja veuràs quan ho expliqui a la Sally Moore», es va dir, i va afegir aquell detall a la descripció que li oferiria per telèfon tan bon punt la senyora Smith se n'anés. La conversa només havia començat i Peggy ja tenia clar que aquella dona i la seva família serien un element digne d'investigació, com la misteriosa viuda de Richmond Hill o les germanes fadrines del carrer Grinell.

La visita va continuar el seu curs durant una bona estona. Mentre la senyora Smith es bevia la llimonada que la seva amfitriona s'havia fet per a ella sola esperant que allò l'ajudés a contrarestar els excessos del cap de setmana, Peggy anava traient-li informació amb comptagotes. Per començar, tenia cinc fills, cap d'ells casat. Quatre vivien amb ella i un altre, el més gran, s'estava lluny, a la Costa Oest. Peggy es va fixar que s'hi continuava referint com «els nens». Li va dir que li costava separar-se'n i pensava que venir a Irvington, en una casa i un jardí tan grans, facilitaria la convivència de cinc adults en un espai compartit. Venien de viure en un àtic a l'Upper West Side. Responent positivament a l'interrogatori, la senyora Smith li va dir que el més jove en tenia més de quaranta i que es dedicava als negocis. Patents i prototips. El mitjà treballava a la borsa, entre Barcelona i Nova York, i la seva filla, al voltant de la cinquantena, s'entretenia amb el piano. No va ser fins al final que va revelar la cirereta del pastís: també tenia un fill artista.

—Artista? —va preguntar-li la Peggy, inclinant-se cap endavant—. I és conegut?

—Nosaltres el coneixem —va dir la senyora Smith amb mig somriure—. I em consta que no som els únics. Es diu Ismael, potser li sona. Ismael Smith. És pintor i escultor, i no cal dir que n'estic ben orgullosa. D'ell i dels seus germans, per descomptat, però d'ell especialment. A Barcelona es va arribar a fer un bon nom i ara treballa per fer-se'l aquí. També es dedica a fer exlibris —va afegir—. Sap què són, els exlibris?

És clar que no ho sabia.

—És clar que ho sé.

—Doncs això.

—Felicitats, doncs —li va dir Peggy, mentre pensava que quin despropòsit, gent forana vivint a la casa de l'entranyable senyor Tanenbaum. Li van pujar per la gola unes ganes molt fortes de plorar. Si la senyora Smith li hagués dit que pertanyien a la branca dels Smith de Dakota o que eren parents llunyans dels Smith de Bloomington, amics d'en tal o antics socis de ves a saber quina empresa, ja hauria fet el fet, però així... L'única referència que li havia sabut donar era la d'un artista que, per com en parlava, no coneixia ningú. Peggy Williams havia activat totes les seves reserves i la senyora Smith se n'adonava, perquè al cap i a la fi era estrangera però no una tòtila. Peggy va veure com la seva visita s'acariciava molt lleugerament les arracades, dos cilindres grossos d'or una mica entorcillats.

—I benvinguda al barri! —es va afanyar a dir—. Ja veurà que aquí som molt bona gent.

Es van dir adeu. Peggy va observar com la seva nova

veïna travessava el carrer i pujava al Packard familiar, que des d'aquell mateix dia apareixeria intermitentment als seus pitjors malsons. Daisy segona va repetir l'escàndol, no hi havia manera de fer-la callar.

—Aquestes bèsties! —es va afanyar a excusar-se Peggy, però la senyora Smith ja havia desaparegut amb el cotxe dins el domini de la mansió.

Aquell dia el missatger no va arribar a passar.

Quan havien arribat la zona de les hamaques era gairebé buida, però es va anar omplint. Al cap d'una estona els Williams compartien terrassa amb Sophie Goldstein i la seva neta, amb aquella cua dalt de tot del cap que a Peggy li semblava absolutament bufona; Sarah O'Callaghan, que feia com si llegís un d'aquells totxos de novel·la victoriana de què mai no es desprenia; el matrimoni West, com sempre tan poc parladors, i la desvergonyida de Petula Perkins, que aquell dia devia haver decidit ser la riota del veïnat: s'havia posat un biquini i es torrava la pell amb una pantalla de paper de plata. On havia quedat, el bon gust? Si Sally Moore ho pogués veure, només que Sally ho veiés...

L'amistat amb Sally ho havia arribat a ser gairebé tot, per a Peggy Williams. Els agradava fer-la petar quan sortien de Saint Barnabas, els diumenges. Sally tenia una conversa molt agradable i de vegades s'embolicaven tant que acabaven al porxo dels Moore prenent te fins que Harry l'anava a buscar. Xerraven de malalties, de criatures, de roba i de canvis de pastor. S'entenien: Sally

era mare de tres fills i àvia de dos nets, una mica més gran que Peggy; i a diferència de les bledes de Paige O'Toole o Megan McMichaels, que feien molt d'enrenou i podien resultar molt vistoses però que al final només es quedaven en l'aparença, Sally era de les més actives del consell parroquial, guarnia la casa com ningú quan hi havia una festivitat important i vestia d'una manera més que raonable. Inqüestionable, segons els barems de Peggy. Era distingida i elegant. Vivia en el meravellós i envejable art de la mesura.

Ella havia estat la primera a qui Peggy havia parlat de com la inquietava la presència dels Smith.

—Pren-ne nota, Sally —li va dir, mirant a través d'uns binocles—. Quinze trenta tocodes, camioneta vermella seguida de cotxe negre.

Havien quedat per espilar la mudança.

—Vols dir que no és una camioneta de color cirera seguida d'un cotxe gris marengo? —Sally no tenia binocles perquè els seus fills, a diferència de Jeremy Senior, no havien anat als *scouts*; havia de forçar la mirada. Això no impedia que els seus dots per destriar colors, posem per cas un corall d'un salmó, o un turquesa d'un verd blavós, sortissin a col·lació.— Gris fosc, si vols.

—Oh, Sally —va esbufegar Peggy—, ¿es pot saber des de quan les cireres tenen color de camió de mudances?

Tal com havien sospitat, les extravagàncies no van trigar a desfil·lar davant d'aquelles dues amigues atrinxerades al porxo que tenien com a coartada dues bones tasses de te fumejant. Una comitiva de camionetes va

envair l'avinguda per omplir la casa del que semblava més un conjunt inquantificable de rampoines que no pas els afers personals d'una família com Déu mana, i a Peggy li va faltar temps per fer venir la seva amiga. S'hi van estar prop de deu dies. Davant els seus ulls astorats, va arribar una camioneta duent dues armadures brillantíssimes que en Harry, que d'aquelles coses s'hi entenia una mica més perquè havia anat a la universitat, va dir que eren del segle setze, pel cap baix. Després, una mena de bagul immens, un bagul daurat i amb uns dibuixos tan detallats que no van aconseguir esbrinar què carai volien dir. També caixes, caixes i més caixes per on badaven ara un joc d'eines, ara unes llances amb unes anelles de fantasia, ara un bust que semblava trencat o a mig acabar, que estrafeia la cara d'un home de pell blanca amb els cabells verds; horrorós, en qualsevol cas... La joia de la corona, però, va ser una escultura grossa, també daurada, que d'entrada les va violentar una mica: era ni més ni menys que una vaca. Una vaca immensa amb una dona nua encamellada a sobre, amb l'orgull d'una *rodeo girl*. Harry havia decretat que segurament es tractava d'una al·legoria de lady Godiva, una dama llegendària de l'Europa medieval. «Però això no era una companyia de barretes de xocolata?», havia respost Peggy. En solia comprar per donar-ne als convidats.

La senyora Smith no va tenir la decència de convidar Peggy a tornar-li la visita ni abans ni després de la mudança, cosa que la va indignar. Ella, és clar, tampoc no va gosar imposar-li la seva presència, un fet que amb els anys es retrauria més d'un cop. Potser haurien canviat moltes coses, si un dia s'hi hagués presentat amb un

púding de nabius a les mans, o si s'haguessin decidit a fer-hi una expedició discreta amb Sally Moore. Quant patiment no s'hauria estalviat. Quanta ràbia. Quantes nits de malsons, o directament sense dormir. Al llarg dels vint anys que separaven la mudança d'aquell funest dissabte a la piscina, els Smith havien fet més de vint i trenta i quaranta festes. Per descomptat, tampoc no els hi havien convidat. Ni a elles ni a ningú d'Irvington, si no s'havien informat malament. Es podia saber a qui es convidava a una festa al jardí de casa, si no era als veïns? Cada cop que sentia xivarri de convidats o el so esmor-teït del quartet de corda que solien fer venir, Peggy es preguntava si devia haver fet alguna cosa malament en la seva primera i única trobada amb la senyora Smith. Potser un detall, insignificant per a ella però determinant per a la nouvinguda, havia causat l'inici d'aquell boicot. Les diferències culturals, potser? O tal vegada era, senzillament, que els Smith havien decidit instal·lar-se al barri però que aquest els interessava entre poc i gens?

Passaven les setmanes i no en sabia res. L'única notícia que havia pogut donar a Sally Moore era la construcció, de la nit al dia, d'un mur alt de pedra blanca allà on sempre hi havia hagut la tanca d'acer dels Tannenbaum, oberta sempre.

—Estic convençuda que amaguen alguna cosa, Sally —insistia Peggy cada cop que parlaven per telèfon amb la seva amiga coral—. Personatges com aquests no poden suposar res de bo per al veïnat.

Convençuda que allà hi havia gat amagat, Peggy va començar a vigilar les entrades i sortides de la finca: el

Packard, que coneixia de la visita de la mare, les bicicletes del servei, la camioneta del jardiner, amb el remolc, i fins i tot el cotxe del veterinari, que tenia cura d'uns paons que havien instal·lat al jardí.

—Són ben bé com aquests ocellots —havia arribat a dir a Sally en una ocasió—. Una varietat no autòctona que s'enorgulleix de la lluentor del seu plomatge com si fossin unes ungles acabades de pintar. I són bonics, però com em dic Peggy Williams que tard o d'hora ens esgarraparan.

La primera vegada que Peggy va veure de prop Ismael Smith —o el Depravat, que en va acabar dient, perquè la seva boca i la seva ànima eren de rentat setmanal al confessionari de Saint Barnabas i no se les pensava embrutar posant-s'hi aquell nom funest—, ell pintava. Havia plantat un cavallet i una cadira menuda de tela en una finca no gaire lluny del seu carrer. Però quin interès hi devia trobar, a pintar un cobert abandonat? Havien sortit a passejar amb Daisy segona. Era un dia radiant de tardor i la presència del pintor allà, entre munts de fulles seques i sota les ombres dels roures i els avets, no podia desentonar més en l'ambient: duia un trajo de color gris fosc, camisa blanca, un corbatí i un mocador molt gros, com una mena de bufanda, que li abraçava l'esquena i el coll. Sota un barret de canotier, que a Peggy li va semblar d'allò més exòtic, li sobresortia un nas punxegut, com de bruixa.

Daisy segona va començar a grunyir només de veure'l.

—Bon dia tingui! —va fer Peggy, ni que fos per disculpar-se.

Ell, que estava mig d'esquena, es va girar, i el que abans era un nas sota un barret ara va ser eclipsat per una mirada que Peggy no va saber sostenir. A les radio-novel·les que escoltava haurien dit que Ismael Smith li acabava d'adreçar un somriure pèrfid.

No li va dir res. Daisy va passar dels grunyits als lladrucs.

—Em temo que no ens coneixem —va continuar ella, que va gosar fer unes passes cap al pintor, amb molt de compte que aquest quedés fora de l'abast de la gosseta—. Soc Peggy Williams, la seva veïna del davant.

Més silenci. És que aquell home no entenia l'anglès? En senyal de respecte, i així com va poder, li va allargar la mà. A Espanya bé que devien entendre que donar la mà era un senyal de respecte, o no? Va ser aleshores que ell va deixar el pinzell damunt el llistó del cavallet, es va espolsar la mà, li va agafar la seva i, després de fer una reverència efectista, com d'un altre temps, l'hi va besar. Peggy va adonar-se que duia les ungles molt llargues i més anells que ella; daurats, com els de la mare. Va sentir l'impuls d'enretirar-li la mà.

—Smith —va dir a la fi—. *Señor* Ismael Smith.

—Un plaer.

—Igualment —va fer ell—. De quin signe del zodíac és, vostè? Jo càncer, per servir-la.

Peggy no sabia per on li sortia. Havia sentit a dir que els catòlics tenien costums un punt peculiars, propers a la superstició i fins i tot al que ella considerava una mena d'iconoclàstia pagana, però allò se li escapava.

—Li puc preguntar quin dia va néixer? —va insistir ell—. El dia, és clar. L'any no cal.

—I ara, tampoc seria cap problema, senyor Smith!
Vaig néixer el setze de gener de mil nou-cen...

—Capricorn... —va xiuxiuejar ell, interrompent-la—. Ara ho entenc tot.

I va tornar a la tasca.

Aquell només va ser el primer dels molts dies que Peggy Williams es va trobar el maleducat d'Ismael Smith campant fora de la mansió familiar. Què volia dir, allò de preguntar per l'edat de les senyores? Pintava, normalment. Posava el cavallet i la cadira damunt la gespa del pati d'un veí, o del parc, o a qualsevol lloc d'Irvington, com més desangelat millor, i s'hi estava hores. Pintava cabanes, graners, coberts, magatzems d'eines, estructures de fusta o de metall plenes de rovell. Peggy no entenia què podien tenir d'artístic aquelles construccions que més aviat algú hauria de demolir, si volia fer un bé estètic al barri. També va sentir una certa decepció en veure que el nouvingut no feia retrats de personatges cèlebres ni bodegons amb què decorar la sala. Ismael Smith entrava als seus parcs i als seus jardins, se'ls mirava, i Peggy se'l mirava a ell: com allargava el braç amb un llapis a l'extrem, com aclucava més un ull que l'altre per encertar la proporció exacta, l'angle adient. Pintava sense bellugar-se gaire, com un posseït, amb el pinzell que li sortia d'aquells ditets pàl·lids i ossuts, amb les ungles sempre per tallar. Si algun dia s'hi acostava prou perquè fos oblidat, el tornava a saludar: «Bon dia, *señor!*», li deia, perquè havia entès que volia que se li adrecessin així. Rarament li donava resposta. Smith amb prou feines aixecava la mirada de la làmina o el llenç. Algunes vegades, fins i tot, Peggy s'havia indignat en veure que l'artista, quan la

sentia, s'encorbava una mica i es girava subtilment per no haver-li de tornar la salutació. Com si ella no el veiés. Devia pensar en els signes del zodíac, potser? Tenia el cap a les estrelles?

—Deixa'l estar, Peggy —li va dir Harry el dia que ella es va decidir a parlar-n'hi—. No veus que només es diverteix?

Però Peggy sabia que Ismael Smith no només havia vingut a Irvington a divertir-se. O dit d'una altra manera: que les diversions d'aquell artista que no coneixia ningú anaven molt més enllà de pintar cabanes un bon dia de tardor. Va dir a Harry que no es podia empassar la història d'una família que es traslladava a Irvington després de viure en un àtic immens al bell mig de l'illa de Manhattan, que no s'empassava que quatre germans visquessin junts amb la seva mare, d'esquena al veïnat, com si cap d'ells no hagués passat l'adolescència ni hagués conegut l'amor, no s'empassava un artista que mirava i que mirava, que ho observava tot i que s'ho feia seu amb el poder conqueridor dels seus ulls tocats d'estrangeria. Qui s'havia pensat que era per envair-los així, sense donar cap explicació?

—Ens mira la casa, Harry! —va exclamar.

Però quan Peggy va dir això ja feia estona que Harry tenia la mirada posada en el seu exemplar del *Financial Times*.

—Vist així, pardalet —li va dir ell, perquè quan volia que el deixés tranquil Harry li deia així, «pardalet»—, potser sí que tens raó.

—No m'escoltes, Harry.

—Sí, pardalet, tota la raó.

Peggy Williams va arribar a la conclusió que si volia arribar al moll de l'os de la qüestió necessitaria un còmplice, com quan tres anys enrere havien començat a córrer rumors que canviarien el pastor de Saint Barnabas per una crisi sobtada de fe o quan Loretta Jones va deixar el preciós matrimoni que l'havia lligat durant catorze anys amb el seu marit per anar-se'n amb el jardiner, un jove que tenia més múscul als braços que cervell. Davant l'adversitat, davant la indiferència de Harry, Sally Moore seria la companya perfecta en aquell afer.

—Hem de trobar la manera —li va dir Peggy en una de les seves tardes de te i binocles— de demostrar que ens està espiant.

—Però Peggy —va respondre l'altra—, vols dir que no som nosaltres, qui l'espíem a ell?

No van caldre gaires sessions de vigilància per presenciar-ne una de grossa: un capvespre de dimecres, quan començava a fosquejar, precisament a l'hora que Sally Moore solia tornar a casa per preparar les farinetes del sopar dels nets, Peggy Williams va entreveure en la distància que a casa dels Smith en passava alguna. Hi havia massa moviment. Un cotxe no identificat havia entrat pel portal de pedra. Essent dimecres, Peggy de seguida havia descartat la idea que fos cap convidat a una festa, i Sally Moore havia assentit. Quan estava a punt d'aixecar-se i marxar, però, un cotxe negre i llarg va fer acte de presència per la cantonada.

—Pel que més vulguis, Sally-investigadora-privada-Moore —va dir Peggy, assenyalant-lo amb el dit—, ni se t'acudeixi moure't d'aquí.